

Zavod za zdravstveno
zavarovanje Slovenije
Miklošičeva cesta 24
1507 Ljubljana
www.zzzs.si

OSNUTEK IZJAVE O VARNOSTI Z OCENO TVEGANJA ZA DELAVCA V KEMIČNI ČISTILNICI

Ljubljana, junij 2014

»Projekt Zdravo delovno okolje v malem gospodarstvu je na podlagi Javnega razpisa za sofinanciranje projektov za promocijo zdravja na delovnem mestu v letu 2013 in 2014 finančno podprl Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije«.

IZJAVA O VARNOSTI

v skladu s 17. členom Zakona o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD-1, Ur. l. RS, št. 43/2011)

Namen izdelane Izjave o varnosti z oceno tveganja je zagotavljanje varnosti in zdravja zaposlenih hkrati pa tudi predlog za izvajanje potrebnih ukrepov, vključno s preprečevanjem, odpravljanjem in obvladovanjem nevarnosti pri delu, obveščanjem in usposabljanjem delavcev, z ustrezno organiziranostjo in zagotavljanjem potrebnih materialnih sredstev za ta namen.

Izjavljamo,

da bomo izvajali vse predpisane zahteve in ukrepe iz točke 4 te ocene tveganja v skladu z izdelanim načrtom ter ukrepe v primeru neposredne nevarnosti. Prav tako bomo, ob vsaki novi nevarnosti in spremembi ravni tveganja, zagotovili tudi dopolnjevanje oziroma revidiranje ocene tveganja.

Ljubljana, dne:

Direktor: _____

1 SPLOŠNI PODATKI

1.1 PODATKI O IZDELOVALCU OCENE

Naziv organizacije:

**INŠTITUT ZA VARSTVO PRI DELU IN VARSTVO OKOLJA MARIBOR p.o.
Valvasorjeva ulica 73, 2000 Maribor
PODRUŽNICA Ljubljana, Stegne 21, 1001 Ljubljana**

Oceno izdelali:

mag. Katarina Železnik Logar, dipl.san.inž

.....

Sodelavci pri izdelavi ocene:

Zdravstveni del ocene delovnih mest izdelali:

1.2 PODATKI O DELODAJALCU

Polni naziv in naslov podjetja:

Dejavnost:

Odgovorna oseba:

Direktor:

Strokovna služba za varnost pri delu:

Izvajalec medicine dela:

1.3 POSVETOVANJE S PREDSTAVNIKI DELAVCEV

Predstavniki delavcev:

1.4 UPORABLJENA METODA

Zakon o varnosti in zdravju pri delu (Ur. l. RS, št. 43/2011)
AUVA metoda

VSEBINA

1. OCENA TVEGANJA

1.1 UVOD

1.2 IZBRANA METODA ZA OCENJEVANJE TVEGANJA

1.3 PODATKI O TIPIČNIH DELOVNIH MESTIH IN DELAVCIH

1.4 DELOVNA OPREMA

1.5 OSEBNA VAROVALNA OPREMA

1.6 PREDLOŽENE LISTINE S PODROČJA VARNOSTI IN ZDRAVJA PRI DELU

1.7 METODOLOGIJA-POSTOPEK OCENJEVANJA TVEGANJA

1.8 OCENJEVANJE TVEGANJA PO POSAMEZNIH TDM

1.9 NOSEČE IN DOJEČE DELAVKE PRI DELU

1.10 MLADI DELAVCI, DIJAKI IN ŠTUDENTJE

1.11 UPOŠTEVANI PREDPISI

1.12 REVIZIJA OCENE TVEGANJA

1.13 ZAKLJUČEK

2. SEZNANITEV DELAVCEV Z OCENO TVEGANJA

Po Zakonu o varnosti in zdravju pri delu (v nadaljevanju: ZVZD-1) mora vsak delodajalec izdelati in sprejeti izjavo o varnosti z oceno tveganja v pisni obliki (17. člen ZVZD-1).

Izjava o varnosti je listina, s katero delodajalec pisno izjavi, da izvaja vse ukrepe za zagotovitev varnosti in zdravja pri delu, glede preprečevanja nevarnosti in tveganja pri delu, obveščanja in usposabljanja delavcev, dajanja navodil, ustrezne organiziranosti ter zagotavljanja potrebnih materialnih sredstev v ta namen.

Ocena tveganja je sestavni del izjave o varnosti.

Ocenjevanje tveganje je sistematično evidentiranje in proučevanje vseh dejavnikov delovnega procesa, z namenom ugotoviti možne vzroke za nastanek poškodb pri delu, poklicnih boleznih, bolezni v zvezi z delom in možnosti preprečevanja, odpravljanja in zmanjševanja tveganj.

Po ZVZD-1 je delodajalec vsaka pravna ali fizična oseba, ki zaposluje delavca na podlagi pogodbe o zaposlitvi. Kot delodajalec v smislu navedenega zakona se šteje tudi oseba, ki na kakršnikoli drugi pravni podlagi zagotavlja delo delavcu (3. člen ZVZD-1).

Po ZVZD-1 so tudi samozaposlene osebe, ki ne zaposlujejo drugih delavcev in v svoj delovni proces ne vključujejo drugih oseb, odgovorne za svojo varnost in zdravje ter za varnost in zdravje drugih oseb, na katere vplivajo njena dejanja ali opustitve. Samozaposlena oseba mora oceniti tveganje. Če ugotovi, da obstajajo nevarnosti za nezgode, poklicne bolezni in bolezni, povezane z delom, mora izdelati pisno izjavo o varnosti z oceno tveganja ter določiti ukrepe za zagotovitev varnosti in zdravja pri delu (55. in 56. člen ZVZD-1).

Temeljne dolžnosti delodajalcev na področju varnosti in zdravja pri delu:

- izdelava pisne izjave o varnosti z oceno tveganja
- zagotovitev zdravstvenih pregledov delavcev, ki ustrezajo tveganjem za varnost in zdravje pri delu, pri izvajalcu medicine dela (v obdobju 1 - 5 let)
- usposabljanje delavcev za varno in zdravo delo ter varstvo pred požarom (periodično preverjanje znanja na 2 leti)
- izdelan požarni red in izvleček požarnega reda, kadar je potrebno pa tudi požarni in evakuacijski načrt
- omogočiti usposabljanje zaposlenih, ki so imenovani za odgovorne osebe za izvajanje začetnega gašenja in evakuacije (vsake tri leta)
- nameščena omarica prve pomoči za delovne prostore in skrb za njeno redno polnjenje in obnavljanje
- periodični pregled delovne opreme, v rokih, ki jih določi proizvajalec (običajno na tri leta)
- zagotoviti navodila za varno delo
- **periodični pregledi in meritve:**
  - mikroklima: osvetljenost, temperatura, vlažnost, gibanje zraka (periodično na 3 leta)
  - pregled kemijskih škodljivosti
  - hrup na delovnem mestu
  - elektroinštalacije na objektu (periodično na 8 let)
  - gasilnih aparatov (periodično 1 × letno)

Na podlagi 28. člena ZVZD-1 mora delodajalec za opravljanje strokovnih nalog v zvezi z zagotavljanjem varnosti pri delu med svojimi delavci določiti enega ali več strokovnih delavcev za varnost pri delu. Kadar pa delodajalec teh nalog ne more zagotoviti s svojimi strokovnimi delavci, lahko opravljanje vseh ali posameznih nalog organiziranja in zagotavljanja varnosti pri delu poveri zunanjim strokovnim službam, ki imajo dovoljenje za delo po navedenem zakonu. V kolikor se delodajalec odloči, da bo za opravljanje nalog določil strokovnega delavca, mora slednji izpolnjevati pogoje, ki jih določi minister pristojen za delo in so odvisni od vrste dejavnosti delodajalca ter vrste in stopnje tveganj za nastanek nezgod pri delu, poklicnih bolezni in bolezni, povezanih z delom delavcev. Omenjeni pogoji so določeni v Pravilniku o pogojih, ki jih mora izpolnjevati strokovni delavec za varnost pri delu (Ur.l. RS, št. 109/2011).

30. člen ZVZD-1 pa omogoča delodajalcu, ki je usposobljen, da sam pri sebi prevzame vodenje in zagotavljanje varnosti pri delu. Šteje se, da je delodajalec usposobljen, v kolikor je odgovorna oseba delodajalca opravila splošni del strokovnega izpita iz varnosti in zdravja pri delu oziroma če je opravila prilagojeno splošno in strokovno usposabljanje v obsegu in na način, kakor določa predpis, ki ureja stalno strokovno usposabljanje strokovnih delavcev (Pravilnik o stalnem strokovnem izpopolnjevanju in usposabljanju na področju varnosti in zdravja pri delu; Ur. l. RS, št. 109/11).

V nadaljevanju je podan vzorec izjave o varnosti z oceno tveganja. Navedeni vzorec pride v poštev predvsem pri samozaposlenih osebah, ki opravljanje nalog organiziranja in zagotavljanja varnosti ne poverijo zunanjim strokovnim službam, ki imajo dovoljenje za delo po ZVZD-1. Delodajalci lahko izjavo o varnosti z oceno tveganja izdelajo sami v kolikor imajo opravljen splošni del strokovnega izpita ali prilagojeno usposabljanje za delodajalce. Dotičnim delodajalcem je lahko v pomoč predloženi osnutek, pri izdelavi pa je potrebno upoštevati konkretno delovno okolje pri posameznem delodajalcu in nevarnosti, ki iz njega izhajajo.

VZOREC IZJAVE O VARNOSTI Z OCENO TVEGANJA

Kazalo

1. OCENA TVEGANJA

1.1 UVOD

1.2 IZBRANA METODA ZA OCENJEVANJE TVEGANJA

1.3 PODATKI TIPIČNIH DELOVNIH MESTIH IN DELAVCIH

1.4 DELOVNA OPREMA

1.5 OSEBNA VAROVALNA OPREMA

1.6 PREDLOŽENE LISTINE S PODROČJA VARNOSTI IN ZDRAVJA PRI DELU

1.7 METODOLOGIJA-POSTOPEK OCENJEVANJA TVEGANJA

1.8 OCENJEVANJE TVEGANJA PO POSAMEZNIH TDM

1.9 NOSEČE IN DOJEČE DELAVKE PRI DELU

1.10 MLADI DELAVCI, DIJAKI IN ŠTUDENTJE

1.11 UPOŠTEVANI PREDPISI

1.12 REVIZIJA OCENE TVEGANJA

1.13 ZAKLJUČEK

2. SEZNANITEV DELAVCEV Z OCENO TVEGANJA

1. OCENA TVEGANJA

1.1 UVOD

Izjava o varnosti je listina, s katero delodajalec pisno izjavi, da izvaja vse ukrepe za zagotovitev varnosti in zdravja pri delu, glede preprečevanja nevarnosti in tveganja pri delu, obveščanja in usposabljanja delavcev, dajanja navodil, ustrezne organiziranosti ter zagotavljanja potrebnih materialnih sredstev v ta namen. Ocena tveganja je sestavni del izjave o varnosti.

Ocenjevanje tveganje je sistematično evidentiranje in proučevanje vseh dejavnikov delovnega procesa, z namenom ugotoviti možne vzroke za nastanek poškodb pri delu, poklicnih boleznih, bolezni v zvezi z delom in možnosti preprečevanja, odpravljanja in zmanjševanja tveganj.

1.2 IZBRANA METODA ZA OCENJEVANJE TVEGANJA

Izbrali smo avstrijsko metodo AUVA.

Cilj ocene tveganja je zmanjšati tveganje za poškodbe in poklicna obolenja v zvezi z delom na čim manjšo oziroma sprejemljivo mejo.

Metoda temelji na sledečih splošnih načelih:

1. ocenjevanje in izogibanje nevarnostim,
2. ocena nevarnosti, ki se jim ne da izogniti,
3. preprečitev nevarnosti na kraju njenega nastanka,
4. prilagoditev dela posamezniku (ergonomski principi) tako, da se delovno mesto prilagodi zaposlenim, izboljšanje organizacije dela, kot tudi prilagajanje delovnih postopkov posamezniku,
5. uporaba dosežkov tehnološkega napredka z uporabo ergonomskih principov,
6. zamenjava nevarnega z varnim ali manj nevarnim postopkom, kadarkoli je to le mogoče,
7. razvoj celovite politike preprečevanja nesreč pri delu, ki obsega tako proizvodnjo, kot tudi organizacijo dela, delovne pogoje in dogovarjanje med delodajalcem in zaposlenimi,
8. dajanje prednosti kolektivni zaščiti pred individualno, le ta naj se uporabi samo, kadar kolektivna zaščita ni možna.

1.3 PODATKI O TIPIČNIH DELOVNIH MESTIH IN DELAVCIH

NAZIV: _____

SEDEŽ: _____

TIPIČNA DELOVNA MESTA (v nadaljevanju: TDM)

Tabela 1: Tipična delovna mesta (TDM)

Šifra TDM	TIPIČNO DELOVNO MESTO
01	DIREKTOR
02	VZDRŽEVALEC TEKSTILIJ - DELAVEC V PRALNICI

Seznam delavcev

Šifra TDM	Ime in priimek	Datum rojstva	Delovno mesto	Usposabljanje za varno delo in varstvo pred požarom	Zdravniški pregled

Tabela 2: Opis del in nalog po posameznih delovnih mest:

Delovno mesto DIREKTOR
Naloge: vodenje in organizacija dela v kemični čistilnici in pralnici
Opombe: Delo z računalnikom, delo na terenu (osebno vozilo), delo v sprejemnici, v pralnici, likalnici in čistilnici kadar je to potrebno
Delovno mesto VZDRŽEVALEC TEKSTILIJ - DELAVEC V PRALNICI
Naloge: opis del iz pogodbe o zaposlitvi
Opombe: vzdrževalec tekstilij tudi delovne naloge v sprejemnici, v pralnici ter oddaje perila strankam, za navedena dela in opravila je ustrezno usposobljen, uporablja predpisano OVO

1.4 DELOVNA OPREMA**Tabela 3:** Delovna oprema, ki jo delavci uporabljajo na posameznih TDM

TDM 01: DIREKTOR
- računalnik
- tiskalnik, skener
- telefon
- osebno vozilo
- likalna miza
- likalnik, stroj za likanje, lutka za likanje plaščev in suknjičev, lutka za likanje hlač
- pralni stroj
- stroj za kemično čiščenje tekstila
- sušilni stroj
- pakirni stroj za srajce in suknjiče
- stojala, delovni vozički
TDM 02: VZDRŽEVALEC TEKSTILIJ-DELAVEC V PRALNICI
- pralni stroj
- stroj za kemično čiščenje tekstila
- sušilni stroj
- pakirni stroj za srajce in suknjiče
- stojala, delovni vozički
- likalna miza
- likalnik, stroj za likanje, lutka za likanje plaščev in suknjičev, lutka za likanje hlač

1.5 OSEBNA VAROVALNA OPREMA

Osebna varovalna oprema za TDM 01, 02:

- rokavice za zaščito rok pred škodljivimi kemikalijami

- maske, zaščitna očala
- prilegajoča se delovna obleka
- obuvala

1.6 PREDLOŽENE LISTINE S PODROČJA VARNOSTI IN ZDRAVJA PRI DELU

Opisane so tiste aktivnosti, ki jih je, glede na dejavnost podjetja in objekta, v katerem se nahaja, zakonsko potrebno izvajati (Zakon o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD-1), Ur. l. RS, št. 43/2011). Dejavnosti oziroma spremljajoče listine in poročila, ki so že bile opravljene, se hranijo na sedežu podjetja.

Tabela 5: varnost in zdravje pri delu ter varstvo pred požarom

DELOVNI PROSTORI	Izvedeno (da/ne), datum izvedbe/rok za izvedbo
Poročilo o izvedenih meritvah elektroinštalacij na objektu - periodično na 8 let oziroma ob spremembah	
Poročilo o izvedenih meritvah ekoloških pogojev (osvetljenost, temperatura, vlažnost, gibanje zraka, prisotnost škodljivih kemikalij, hrup) -periodično na 3 leta	
Izdelan požarni red /izvleček požarnega reda	
Pregledani gasilni aparati -periodično 1-krat letno	
Omarica prve pomoči za delovne prostore	
DELOVNA OPREMA	
Pregledati delovno opremo v rokih, ki jih predpiše proizvajalec - Periodično na tri leta	
ZAPOSLjeni DELAVCI	
Usposabljanje in opravljen preizkus znanja s področja varnosti in zdravja pri delu -periodično preverjanje znanja na 2 leti	
Usposabljanje ter opravljen preizkus znanja iz varstva pred požarom -periodično na 2 leti	
Opravljen zdravniški pregled in pridobljeno zdravniško spričevalo -rok za obdobje pregleda; glej oceno tveganja za posamezno TDM	

1.7 METODOLOGIJA – POSTOPEK OCENJEVANJA TVEGANJA

Tabela 6: Nevarnosti in škodljivosti za posamezne TDM

Šifra TDM	NEVARNOSTI IN ŠKODLJIVOSTI
01	Varnost in zdravje pri delu v sistemu vodenja
01, 02	Mehanske nevarnosti
01, 02	Elektrika
01, 02	Toplotne razmere in prezračevanje
01, 02	Požar in eksplozije
01, 02	Uporaba nevarnih kemikalij
01, 02	Fizikalni dejavniki
01, 02	Razsvetljava
01, 02	Fizične obremenitve
01, 02	Psihične in senzorne obremenitve
01, 02	Delo z računalnikom
01, 02	Vzdrževanje in higienske razmere
01, 02	Usposabljanje in usposobljenost

01, 02	Organizacija prve pomoči
01, 02	Sodelovanje zaposlenih
01, 02	Zdravniški pregledi
01, 02	Posebni pogoji dela
01, 02	Alkohol, droge in druge substance

Tveganje je posledica verjetnosti, da pride do poškodbe oziroma okvare zdravja ali poklicne bolezni in možne resnosti nastale poškodbe oziroma okvare zdravja.

Stopnja tveganja **R** za posamezni segment varnosti in zdravja oziroma tveganja, se izraža s številom točk po oceni posameznega segmenta, kot so bili obravnavani po vrsti nevarnosti.

Tabela 7: Točkovanje

Stanje	Ro točke
-nevarnosti ali škodljivosti ni, ni potrebno, ne pride v poštev	0
-razmere so dobro urejene, nevarnosti in škodljivosti niso pomembne	1
-razmere so delno urejene, nevarnosti in škodljivosti so manj pomembne ali nepomembno moteče, če so nadzorovane	2
-razmere niso ugodne, obremenitve so moteče, na meji dovoljenega, nevarnosti in škodljivosti so pomembne, vendar še v mejah predpisov ali splošno priznanih kriterijev	3
-nevarnosti in škodljivosti zmerno presegajo splošno priznane norme ali predpisane meje, nevarnost ni neposredno akutna; -drugo:	4
-razmere so kritične, grozi takojšnja neposredna nevarnost za varnost in zdravje in so lahko posledice težke ali usodne; -drugo:	5

1.8 OCENJEVANJE TVEGANJA PO POSAMEZNIH TDM

Tabela 8: tveganja in ukrepi za TDM 01 (direktor)

Vrsta nevarnosti oz. škodljivosti (po tabelah)	Velikost tveganja R	Vrsta ukrepa	Zadolžen za ukrep	Rok za izvedbo	Izvedba ukrepa/opomba
Mehanske nevarnosti in škodljivosti	1	1. vsak delavec mora delo opravljati tako, da skrbi za svojo varnost in zdravje ter za varnost in zdravje drugih 2. vsak delavec je takoj dolžan opozoriti nadrejenega o vsaki ugotovljeni pomanjkljivosti, ki bi lahko ogrozila varnost ali zdravje delavcev 3. usposabljanje delavcev za varno delo	1. delavec 2. delavec 3. direktor	1. stalno 2. stalno 3. periodično na dve leti	
Delovna oprema -poškodbe -udarci -ureznine	1	4. poznavanje in upoštevanje navodil za varno uporabo delovne opreme 5. pazljivost in pozornost pri delu 6. odlaganje ostrih predmetov (npr. škarje) na točno za to določeno mesto 7. nameščena omarica prve pomoči v delovnih prostorih in skrb za njeno redno polnjenje in obnavljanje	4. direktor, delavec 5. delavec 6. delavec 7. direktor	4. stalno 5. stalno 6. stalno 7. stalno	

<p>Navpični ali vodoravni transport ali hoja: -poškodbe -zdrsi, padci, udarci -nevarnosti v cestnem prometu</p>	1	<p>8. zagotovitev takojšnjega čiščenja razlitih tekočin 9. pisno opozorilo v primeru spolzkih tal 10. osvetljeni in označeni prehodi, hodniki, stopnišča 11. pazljivost in pozornost pri delu 12. urejene in vedno proste delovne površine in komunikacijske poti 13. pri zlaganju dokumentov oz. artiklov na police oz. regale višje od 1,8 m uporaba samo atestiranih in brezhibnih lestev oz. stopnic 14. nameščena omarica prve pomoči v delovnih prostorih in skrb za njeno redno polnjenje in obnavljanje 15. uporaba tehnično brezhibnega vozila 16. vsakodnevni pregled vozila pred pričetkom vožnje 17. upoštevanje cestno prometnih predpisov</p>	<p>8. delavec 9. delavec 10. direktor 11. delavec 12. direktor, delavec 13. direktor, delavec 14. direktor 15. direktor, delavec 16. delavec 17. delavec</p>	<p>8. v primeru razlitja tekočin 9. v primeru spolzkih tal 10. stalno 11. stalno 12. stalno 13. stalno 14. stalno 15. stalno 16. vsak dan pred pričetkom vožnje 17. stalno</p>	
<p>Elektrika: -udar električnega toka, požar</p>	1	<p>18. izvajanje meritev električnih instalacij 19. vzdrževanje izvajajo samo strokovno usposobljene osebe 20. izklop el. naprav po končanem delu 21. preobremenjevanje el. instalacij ni dovoljeno 22. strokovno in v skladu s predpisi urejene el. instalacije v delovnih prostorih 23. uporaba nepoškodovane delovne opreme, inštalacij, priključkov, električnih podaljškov 24. prepovedano poseganje nepooblaščenim osebam v nevarna področja, kot je npr. varovalke, vtikači, žarnice,... 25. elektro omara mora biti vedno zaklenjena</p>	<p>18. direktor 19. direktor 20. direktor, delavec 21. direktor, delavec 22. direktor 23. direktor, delavec 24. direktor, delavec 25. direktor</p>	<p>18. periodično na 8 let 19. stalno 20. po končanem delu 21. stalno 22. stalno 23. stalno 24. stalno 25. stalno</p>	
<p>Toplotne razmere in prezračevanje: -temperatura, vlažnost, gibanje zraka - prehladi, bolezni, okvare zdravja</p>	1	<p>26. izvajati periodične meritve mikroklimatskih pogojev na delovnih mestih (temperatura, vlažnost zraka, izmenjava zraka) 27. skrbeti za redno izmenjavo zraka (prezračevanje) v delovnem prostoru 28. skrb za osebno toplotno ugodje v vseh klimatskih</p>	<p>26. direktor 27. direktor, delavec 28. delavec 29. direktor</p>	<p>26. periodično na 3 leta 27. stalno 28. stalno 29. stalno</p>	

		pogojih 29. zagotovitev prezračevanja delovnih prostorov			
Požar in eksplozije: -požarna ogroženost - opekline, zadušitve in zastrupitve z dimnimi plini, poškodbe	2	30. dosledno upoštevanje požarnega reda za objekt, izvlečka požarnega reda in varnostnih opozoril 31. redna kontrola delovanja brezhibnosti gasilnih aparatov 32. redno voditi evidence v zvezi z varstvom pred požarom 33. preizkus usposobljenosti za varstvo pred požarom 34. redno vzdrževanje el. inštalacij 35. izklop el. naprav po končanem delu 36. označene in vedno proste evakuacijske poti in evakuacijski izhodi 37. pridobitev potrdila o brezhibnem delovanju vgrajenega sistema aktivne požarne zaščite- naprava za odkrivanje in javljanje požara	30. direktor, delavec 31. direktor 32. direktor 33. direktor 34. direktor 35. direktor, delavec 36. direktor 37. direktor	30. stalno 31. periodično 1-krat letno 32. stalno 33. periodično na 2 leti 34. stalno 35. stalno 36. stalno 37. periodično na 5 let	
Razsvetljava -umetna in naravna razsvetljava delovnega mesta -okvare vida, možnost drugih poškodb	1	38. izvajati periodične meritve osvetljenosti na delovnih mestih 39. zagotavljati ustrezen nivo osvetljenosti na delovnem mestu 40. preprečevanje bleščanja, zrcaljenja na delovnem mestu 41. redno vzdrževanje in čiščenje svetlobnih teles	38. direktor 39. direktor 40. direktor, delavec 41. direktor	38. periodično na 3 leta 39. stalno 40. stalno 41. stalno	
Fizične obremenitve -drža pri delu -poškodbe in okvare hrbtenice, dviganje bremen	1	42. redni odmori med delom, izvajanje razgibalnih vaj 43. z organizacijo dela zagotoviti opravila, ki zagotavljajo spremenjen položaj telesa (delo stoje, sede, v gibanju,...), 44. ergonomsko urejeno delovno mesto	42. direktor, delavec 43. direktor 44. direktor	42. stalno 43. stalno 44. stalno	
Psihične obremenitve -psihične obremenitve -okvare zdravja -stres na delovnem mestu - psihosocialna tveganja	2	45. ustreznost organizacija dela 46. pravilna obremenitev z delovnimi zadolžitvami in ustreznost organizacija dela	45. direktor 46. direktor	45. stalno 46. stalno	
Delo z računalnikom	1	47. postavitve zaslonov računalnika pravokotno glede	47. direktor 48. direktor,	47. stalno 48. stalno	

		na okno 48. odmori med delom 49. uporaba svetlobnih zastiral na oknih za preprečitev bleščanja... 50. ustrezna osvetljenost delovnega mesta v pisarni - 500 lx	delavec 49. delavec 50. direktor	49. stalno 50. stalno	
Vzdrževanje in higienske razmere	1	51. skrb za redno vzdrževanje prostorov in delovne opreme in ustrezne delovne razmere 52. skrb za visoko raven osebne higiene	51. direktor, delavec 52. vsak delavec zase	51. stalno 52. stalno	
Usposabljanje in usposobljenost	1	53. usposabljanje delavcev za varno delo in redno izvajanje preizkusa usposobljenosti za varno delo 54. usposabljanje delavcev za varstvo pred požarom in redno izvajanje preizkusa usposobljenosti za varstvo pred požarom	53. direktor 54. direktor	53. periodično na 2 leti 54. periodično na 2 leti	
Organizacija prve pomoči	/	55. nameščena omarice prve pomoči in skrb za njeno redno polnjene in obnavljanje 56. omarica za prvo pomoč mora biti opremljena s potrebnimi številkami in kontaktnimi podatki	55. direktor 56. direktor	55. stalno 56. stalno	Na vsakih 50 delavcev oz. 1 delovno enoto mora biti na razpolago najmanj 1 omarica PP.
Sodelovanje zaposlenih	1	57. voditi sistem za redno in aktivno sodelovanje zaposlenih na področju varnosti in zdravja pri delu	57. direktor	57. stalno	
Zdravniški pregledi	/	58. redno izvajanje obdobjih zdravniških pregledov delavcev	58. direktor	58. rok za obdobji zdr. pregled:	
Posebni pogoji dela	1	59. za posebna izredna dela je potrebno izdelati dodatna navodila za varno delo s predvidenimi ukrepi za preprečitev ugotovljenih nevarnosti in tveganja za poškodbe pri delu 60. v primeru opravljanja del na območju drugega podjetja je potrebno skleniti sporazum o zagotavljanju ukrepov za varnost in zdravje pri delu na skupnem delovišču	59. direktor 60. direktor	59. ob posebnih izrednih delih 60. v primeru opravljanja del na območju drugega podjetja	
Alkohol, droge in druge substance	1	61. delavec ne sme delati ali biti na delovnem mestu pod vplivom alkohola, drog ali drugih prepovedanih substanc, sprejeti interni akt	61. direktor, delavec	61. stalno	
Nasilje tretjih oseb	1	62. preverjanje in identifikacija tretjih oseb 63. navodila zaposlenim za	62. direktor, delavec 63. direktor	62. stalno 63. stalno	

		ravnanje v primeru pojava nasilja tretjih oseb			
Promocija zdravja	1	64. zagotavljanje gibljivega delovnega časa 65. spodbujanje k udeležbi na različnih športnih prireditvah 66. širjenje informacij o zdravi prehrani zaposlenim 67. izdelava načrta promocije zdravja in spremljanje aktivnosti	64. direktor, 65. direktor, delavec 66. direktor, delavec 67. direktor	64. stalno 65. stalno 66. stalno 67. izdelava in nato redno spremljanje	

Tabela 9: tveganja in ukrepi za TDM 02 (vzdrževalec tekstilij – delavec v pralnici)

Vrsta nevarnosti oz. škodljivosti (po tabelah)	Velikost tveganja R	Vrsta ukrepa	Zadolžen za ukrep	Rok za izvedbo	Izvedba ukrepa/opomba
Mehanske nevarnosti in škodljivosti	2	1. vsak delavec mora delo opravljati tako, da skrbi za svojo varnost in zdravje ter za varnost in zdravje drugih 2. vsak delavec je takoj dolžan opozoriti nadrejenega o vsaki ugotovljeni pomanjkljivosti, ki bi lahko ogrozila varnost ali zdravje delavcev 3. usposabljanje delavcev za varno delo 4. periodični pregled delovne opreme v predpisanih rokih (preveriti navodila proizvajalca opreme)	1. delavec 2. delavec 3. direktor 4. direktor	1. stalno 2. stalno 3. periodično na dve leti 4. periodično na tri leta, v kolikor ni drugače predpisano	
Delovna oprema -poškodbe -udarci -ureznine -prevrtnitve -zdrsi	1	5. poznavanje in upoštevanje navodil za varno uporabo delovne opreme, uporaba opreme v skladu z namenom uporabe, fiksiranje delovne opreme kadar le ta ni v uporabi 6. pazljivost in pozornost pri delu 7. odlaganje ostrih predmetov (npr. škarje, britev) na točno za to določeno mesto) 8. nameščena omarica prve pomoči v delovnih prostorih in skrb za njeno redno polnjenje in obnavljanje	5. direktor, delavec 6. delavec 7. delavec 8. direktor	5. stalno 6. stalno 7. stalno 8. stalno	
Navpični ali vodoravni transport ali hoja: -poškodbe -zdrsi, padci,	1	9. zagotovitev takojšnjega čiščenja razlitih tekočin 10. pisno opozorilo v primeru spolzkih tal 11. osvetljeni in označeni prehodi, hodniki, stopnišča	9. delavec 10. delavec 11. direktor 12.	9. v primeru razlitja tekočin 10. v primeru spolzkih tal 11. stalno 12. stalno	

udarci, nevarne površine in nevarnost zagrabitve		<p>12. pazljivost in pozornost pri delu</p> <p>13. urejene in vedno proste delovne površine in komunikacijske poti</p> <p>14. pri zlaganju artiklov na police oz. regale višje od 1,8 m uporaba samo atestiranih in brezhibnih lestev oz. stopnic</p> <p>15. nameščena omarica prve pomoči v delovnih prostorih in skrb za njeno redno polnjenje in obnavljanje</p> <p>16. nošenje delovne obutve, ki ne drsi</p> <p>17. pazljivost pri delu, da ne pride do zagrabitve pri vrteči delovni opremi</p>	<p>delavec</p> <p>13. direktor,</p> <p>delavec</p> <p>14. direktor,</p> <p>delavec</p> <p>15. direktor</p> <p>16. direktor,</p> <p>delavec</p> <p>17. delavec</p> <p>18. delavec</p>	<p>13. stalno</p> <p>14. stalno</p> <p>15. stalno</p> <p>16. stalno</p> <p>17. vsak dan pred pričetkom vožnje</p> <p>18. stalno</p>	
Elektrika: -udar električnega toka, požar	1	<p>18. izvajanje meritev električnih instalacij</p> <p>19. vzdrževanje izvajajo samo strokovno usposobljene osebe</p> <p>20. izklop el. naprav po končanem delu</p> <p>21. preobremenjevanje el. instalacij ni dovoljeno</p> <p>22. strokovno in v skladu s predpisi urejene el. instalacije v delovnih prostorih</p> <p>23. kontrola delovne opreme ki se napaja z električnim tokom pred pričetkom izvajanja dela, da ni vidnih napak, nepravilnosti, ne uporaba nepoškodovane delovne opreme, inštalacij, priključkov, električnih podaljškov</p> <p>24. prepovedano poseganje nepooblaščenim osebam v nevarna področja, kot je npr. varovalke, vtikači, žarnice,...</p> <p>25. elektro omara mora biti vedno zaklenjena</p>	<p>18. direktor</p> <p>19. direktor</p> <p>20. direktor,</p> <p>delavec</p> <p>21. direktor,</p> <p>delavec</p> <p>22. direktor</p> <p>23. direktor,</p> <p>delavec</p> <p>24. direktor,</p> <p>delavec</p> <p>25. direktor</p>	<p>18. periodično na 8 let</p> <p>19. stalno</p> <p>20. po končanem delu</p> <p>21. stalno</p> <p>22. stalno</p> <p>23. stalno</p> <p>24. stalno</p> <p>25. stalno</p>	
Uporaba nevarnih snovi, možnost vdihavanja, zaužitja nevarnih snovi, predor v telo skozi kožo, preobčutljivost	2	<p>26. Dosledna uporaba zahtevane osebne varovalne opreme,</p> <p>27. Usposabljanje zaposlenih, ki delajo z nevarnimi snovmi in preverjanje znanja</p> <p>28. Shranjevanje nevarnih snovi na predpisanih mestih, upoštevanje nevarnih lastnosti, uporaba nevarnih snovi v skladu z navodili</p> <p>29. Seznanitev z vsebino</p>	<p>26. direktor</p> <p>Delavec</p> <p>27. direktor in delavec</p> <p>28. direktor in delavec</p> <p>29.</p>	<p>26. stalno</p> <p>27. na dve leti</p> <p>28. stalno</p> <p>29. stalno</p>	

		varnostnih listov, na VL mora biti namen uporabe določene nevarne snovi vpisan, upoštevanje oznak na embalaži, zlasti novo predpisnih v skladu z uredbo CLP	delavec		
Fizikalni dejavniki, izpostavljenost hrupu, snovem z visoko temperaturo, možnost nastanka opeklin, prisotnost snovi pod tlakom (para)	2	30. Delo v skladu z navodili za uporabo delovne opreme, ureditev lokalnega odsesavanja pare Uporaba strojev v skladu z zahtevami standardov za stroje za kemično čiščenje 31. Uporaba delovne opreme s senzorji za preprečevanje nastanka opeklin 32. Izvajanje meritev hrupa v predpisanih rokih, da ne prihaja do poškodb slušnih organov in slabega počutja zaposlenih	30. direktor in delavec 31. direktor 32. direktor	30. stalno 31. ob menjavi tehnologije, opreme 32. na tri leta	
Toplotne razmere in prezračev.: -temperatura, vlažnost, gibanje zraka - prehladi, bolezni, okvare zdravja	1	33. Izvajati periodične meritve mikroklimatskih pogojev na delovnih mestih (temperatura, vlažnost zraka, izmenjava zraka), meritve hrupa in kemičnih škodljivosti 34. skrbeti za redno izmenjavo zraka (prezračevanje) v delovnem prostoru 35. skrb za osebno toplotno ugodje v vseh klimatskih pogojih 36. zagotovitev prezračevanja delovnih prostorov	33. direktor 34. direktor, delavec 35. delavec 36. direktor	33. periodično na 3 leta 34. stalno 35. stalno 36. stalno	
Požar in eksplozije: -požarna ogroženost - opekline, zadušitve in zastrupitve z dimnimi plini, poškodbe	2	37. dosledno upoštevanje požarnega reda za objekt, izvlečka požarnega reda in varnostnih opozoril 38. redna kontrola delovanja brezhibnosti gasilnih aparatov 39. redno voditi evidence v zvezi z varstvom pred požarom 40. preizkus usposobljenosti za varstvo pred požarom 41. redno vzdrževanje el. Inštalacij in delovne opreme 42. izklop el. naprav po končanem delu 43. označene in vedno proste evakuacijske poti in evakuacijski izhodi 44. pridobitev potrdila o	37. direktor, delavec 38. direktor 39. direktor 40. direktor 41. direktor 42. direktor, delavec 43. direktor 44. direktor	37. stalno 38. periodično 1-krat letno 39. stalno 40. periodično na 2 leti 41. stalno 42. stalno 43. stalno 44. periodično na 5 let	

		brezhibnem delovanju vgrajenega sistema aktivne požarne zaščite- naprava za odkrivanje in javljanje požara			
Razsvetljava -umetna in naravna razsvetljava delovnega mesta -okvare vida, možnost drugih poškodb	1	45. izvajati periodične meritve osvetljenosti delovnih mest 46 zagotavljati ustrezen nivo osvetljenosti na delovnem mestu 47. preprečevanje bleščanja, zrcaljenja na delovnem mestu 48. redno vzdrževanje in čiščenje svetlobnih teles	45. direktor 46. direktor 47. direktor, delavec 48. direktor	45. periodično na 3 leta 46. stalno 47. stalno 48. stalno	
Fizične obremenitve -drža pri delu -poškodbe in okvare hrbtenice, dviganje bremen	1	49. redni odmori med delom, izvajanje razgibalnih vaj 50. z organizacijo dela zagotoviti opravila, ki zagotavljajo spremenjen položaj telesa (delo stoje, sede, v gibanju,...), uporaba vozičkov za premikanje bremen, čim manj ročnega dviganja bremen, avtomatizacija procesov 51. ergonomsko urejeno delovno mesto, da je čim manj prisilne drže in dviganja rok nad višino ramen	49. direktor, delavec 50. direktor 51. direktor	49. stalno 50. stalno in ob uvajanju novih tehnologij 51. stalno	
Psihične obremenitve -psihične obremenitve -okvare zdravja -stres na delovnem mestu	2	52. ustrezn organizacija dela 53. pravilna obremenitev z delovnimi zadolžitvami	52. direktor 53. direktor	53. stalno 54. stalno	
Delo z računalnikom	1	54. postavitve zaslona računalnika pravokotno glede na okno 55. odmori med delom 56 uporaba svetlobnih zastiral na oknih za preprečitev bleščanja... 57. ustrezn osvetljenost delovnega mesta	54. direktor 55. direktor, delavec 56. delavec 57. direktor	54 stalno 55. stalno 56. stalno 57. stalno	
Vzdrževanje in higienske razmere	1	58. skrb za redno vzdrževanje prostorov in delovne opreme in ustrezne delovne razmere 59. skrb za visoko raven osebne higiene	58. direktor, delavec 59. vsak delavec zase	58. stalno 59. stalno	
Usposabljanje in usposobljenost	1	60. usposabljanje delavcev za varno delo in redno izvajanje preizkusa usposobljenosti za varno delo	60. direktor 61. direktor	60. periodično na 2 leti 61. periodično na 2 leti	

		61. usposabljanje delavcev za varstvo pred požarom in redno izvajanje preizkusa usposobljenosti za varstvo pred požarom			
Organizacija prve pomoči	/	62. nameščena omarice prve pomoči in skrb za njeno redno polnjenje in obnavljanje 63. omarica za prvo pomoč mora biti opremljena z potrebnimi številkami	62. direktor 63. direktor	62. stalno 63. stalno	Na vsakih 50 delavcev oz. 1 delovno enoto mora biti na razpolago najmanj 1 omarica PP.
Sodelovanje zaposlenih	1	64. voditi sistem za redno in aktivno sodelovanje zaposlenih na področju varnosti in zdravja pri delu	64. direktor	64. stalno	
Zdravniški pregledi	/	65. redno izvajanje obdobjih zdravniških pregledov delavcev	65. direktor	65. rok za obdobji zdr. pregled: -----	
Posebni pogoji dela	1	66. za posebna izredna dela je potrebno izdelati dodatna navodila za varno delo s predvidenimi ukrepi za preprečitev ugotovljenih nevarnosti in tveganja za poškodbe pri delu 67. v primeru opravljanja del na območju drugega podjetja je potrebno skleniti sporazum o zagotavljanju ukrepov za varnost in zdravje pri delu na skupnem delovišču	66. direktor 67. direktor	66. ob posebnih izrednih delih 67. v primeru opravljanja del na območju drugega podjetja	
Alkohol, droge in druge substance	1	68. delavec ne sme delati ali biti na delovnem mestu pod vplivom alkohola, drog ali drugih prepovedanih substanc, sprejem internega akta	68. direktor, delavec	68. stalno	
Nasilje tretjih oseb	1	69. preverjanje in identifikacija tretjih oseb 70. navodila zaposlenim za ravnanje v primeru pojava nasilja tretjih oseb	69. direktor, delavec 70. direktor	69. stalno 70. stalno	
Promocija zdravja	1	71. zagotavljanje gibljivega delovnega časa 72. spodbujanje k udeležbi na različnih športnih prireditvah 73. širjenje informacij o zdravi prehrani zaposlenim 74. izdelava načrta promocije zdravja	71. direktor, 72. direktor, delavec 73. direktor, delavec 74. direktor, delavec	71. stalno 72. stalno 73. stalno 74. stalno	

1.9 NOSEČE IN DOJEČE DELAVKE PRI DELU

Zakon o delovnih razmerjih določa, da imajo delavci zaradi nosečnosti in starševstva v delovnem razmerju pravico do posebnega varstva. Delodajalec mora delavcem omogočiti lažje usklajevanje družinskih in poklicnih obveznosti.

V času nosečnosti in še eno leto po porodu, delavka ne sme opravljati del, če le-ta s povečano nevarnostjo vplivajo na njeno zdravje in zdravje otroka.

Delodajalec ne sme zahtevati od delavke ali celo sam poizvedovati o podatkih glede nosečnosti delavke, razen če to zahteva delavka zaradi uveljavljanja pravic v času nosečnosti.

Če delavka opravlja delo, ki bi lahko v času njene nosečnosti škodljivo ali s povečano nevarnostjo vplivalo na njeno zdravje ali zdravje otroka, ji mora delodajalec zagotoviti opravljanje drugega ustreznega dela in plačilo, kot da bi opravljala svoje delo, če je to zanjo ugodnejše.

Če pride med delavko in delodajalcem do spora, je odločujoče mnenje pristojnega zdravnika oz. zdravniške komisije.

V času nosečnosti in do enega leta starosti otroka, delavka ne sme delati nadur ali ponoči.

Vrste obremenitev in škodljivosti, na katere moramo biti posebej pozorni in premestiti noseče in doječe delavke na druga delovna mesta ali pa jih ustrezno zaščititi, so naslednje:

a) Fizikalni dejavniki, kadar lahko povzročijo okvaro ploda ali ogrozijo nosečnost:

- trki, vibracije, nenadni premiki;
- premeščenja bremen, težjih od 5 kg;
- hrup nad 80 dB(A) – velja za splošni hrup na delovnem mestu zaradi drugih proizvodnih virov v okolici delovnega mesta in nad 55 dB (A) – velja za hrup na delovnem mestu zaradi neproizvodnih virov (ventilacija, klimatizacija, sosedni obrati, hrup prometa, itd.);
- ionizirano sevanje;
- izreden mraz ali vročina;
- nefiziološki gibi in položaji;
- potovanje.

b) Biološki dejavniki

- prva skupina: biološki dejavniki, ki verjetno ne morejo povzročiti bolezni, lahko pa ogrozijo zdravje nosečnice ali ploda;
- druga skupina: biološki dejavniki, ki lahko povzročijo bolezni in lahko pomenijo nevarnost za delavce; ni verjetnosti za širjenja dejavnika v skupnosti; navadno je na voljo učinkovita preprečitev ali zdravljenje bolezni;
- tretja skupina: biološki dejavniki, ki lahko povzročijo resne bolezni in pomenijo resno nevarnost za delavca; obstaja nevarnost širjenja v skupnosti, vendar je navadno na voljo učinkovita preprečitev ali zdravljenje bolezni;
- četrta skupina: biološki dejavniki, ki lahko povzročijo resne bolezni in pomenijo resno nevarnost za delavce; obstaja velika nevarnost širjenja v skupnosti; običajno ne obstaja učinkovita preprečitev ali zdravljenje bolezni.

c) Kemični dejavniki (označeni so s standardnimi opozorilnimi oznakami):

Snovi, označene z:

- R 40 (snovi, ki povzročajo možne trajne okvare zdravja)
- R 45 (snovi, ki lahko povzročajo raka)
- R 46 (snovi, ki lahko povzročajo dedno genetsko okvaro)
- R 47 (snovi, ki povzročajo okvaro na plodu)
- R 49 (snovi, ki lahko povzročajo raka pri vdihovanju)

Proizvodni procesi:

- proizvodnja auramina

- delo, ki vključuje izpostavljenost aromatskim policikličnim ogljikovodikom, prisotnim v premogovih sajah, katranu, smoli, dimu ali praku
- delo, ki vključuje izpostavljenost prahu, dimu, aerosolom, ki nastanejo pri praženju in elektrolitskem prečiščevanju baker-nikljevih talin
- močno kislinski postopek pridobivanja izopropilalkohola
- živo srebro in živosrebrne spojine
- zdravila proti mitozni
- ogljikov dioksid
- kemični dejavniki z znano in nevarno absorpcijo preko kože.

Seznam dejavnikov in delovnih pogojev, pri katerih je izpostavljenost nosečih in doječih delavk prepovedana:

a) NOSEČE DELAVKE:

1. Dejavniki:

a) Fizični dejavniki

- delo v hiperbarnem ozračju (kjer vlada nadtlak), npr. zaprti prostori pod pritiskom in podvodno potapljanje

b) Biološki dejavniki:

- toksoplazma,
- virus rubella,

razno, če ni dokazano, da so noseče delavke ustrezno zaščitene pred takšnimi dejavniki s cepljenjem.

2. Dejavniki:

- podzemno rudarsko delo.

b) DOJEČE DELAVKE:

1. Dejavniki:

a) Kemični dejavniki

- svinec in svinčevi derivati, če človeški organizem te dejavnike lahko vsrka

2. Dejavniki:

- podzemno rudarsko delo.

Kdaj mora delodajalec posebej ukrepati?

Ko delavka obvesti delodajalca, da je noseča (oziroma, da je rodila v obdobju enega leta) in prinese o tem ustrezno zdravniško potrdilo, mora delodajalec ukrepati po teh navodilih.

Delavka lahko prosi, da to informacijo delodajalcu lahko prenese njen neposredni predpostavljeni ali izbrani (pooblaščen) zdravnik.

Ker je razvijajoči plod v zgornjem obdobju nosečnosti najbolj občutljiv za okvare, mora delavka o svoji nosečnosti čim prej obvestiti delodajalca.

Kaj mora storiti delodajalec?

Takoj, ko delavka delodajalcu pove, da je noseča, mora delodajalec pregledati že pripravljeno oceno tveganja njenega delovnega mesta, da ugotovi, če obstaja kakršnokoli tveganje, da bi prišlo do okvare zdravja delavke ali plodu.

Oceniti mora tveganje - to pomeni:

-ugotoviti:

a) čemu je noseča ali doječa delavka izpostavljena

b) pogostost in trajanje izpostavljenosti

- pripraviti in podpisati izjavo, da na tem delovnem mestu ni znanih škodljivosti za delavko in plod

Če obstaja kakršnokoli tveganje za delavko ali njen plod, jo mora delodajalec o tem obvestiti in ji povedati kaj namerava storiti, da bi to obremenitev ali škodljivost tudi odpravil.

Odpravljanje tveganja izvaja delodajalec v treh korakih:

1. prilagoditev delovnih pogojev in/ali urnika dela, če to ni uspešno
2. zagotoviti drugo ustrezno delo, če to ni uspešno

3. predlog, da ostane delavka doma.

1.10 MLADI DELAVCI, DIJAKI IN ŠTUDENTJE

Obveznosti, ki jih mora izpolniti delodajalec glede varnosti in zdravja pri delu, so pravice mladega delavca, dijaka ali študenta.

Mladi delavec ima pravico odkloniti delo, če:

- ni bil predhodno seznanjen z vsemi nevarnostmi ali škodljivostmi pri delu (delodajalec ga mora seznaniti z Izjavo o varnosti z oceno tveganja)
- delodajalec ni zagotovil ustreznega (predpisanega) zdravstvenega pregleda
- mu grozi neposredna nevarnost za življenje in zdravje, ker niso bili izvedeni ustrezni varnostni ukrepi
- mora delati več kot polni delovni čas oziroma ponoči, kljub temu, da je po mnenju pooblaščenega zdravnika (ki ga je pregledal pred pričetkom dela) v njegovem primeru to škodljivo za njegovo zdravje.

Mladi delavec, dijak ali študent ima pravico, da ga usposobijo za varno in zdravju neškodljivo delo.

Če delavec še ni dopolnil 18 let, zanj veljajo še dodatne pravice oziroma omejitve (v njegovo korist) glede dela:

Ne sme opravljati naslednjih del (nihče mu nima pravice naložiti teh del):

- težkih fizičnih del,
- del pod zemljo ali pod vodo,
- del z viri ionizirajočih sevanj (npr. z rentgenskimi žarki),
- del, ki so tvegana za njegovo zdravje zaradi izjemnega mraza, vročine, hrupa ali vibracij,
- del, ki bi kakor koli lahko škodovala njegovemu zdravju ali razvoju.

O delovnem času:

- sme delati le 8 ur na dan in le 40 ur na teden
- če dela vsaj 4 ure in pol na dan, mora imeti 30 min odmora,
- mora imeti vsak dan za počitek vsaj 12 ur,
- ne sme delati med 22. in 6. uro, pri opravljanju dela s področja kulture, umetniške, športne in oglaševalne dejavnosti pa ne med 24. in 4. uro naslednjega dne,
- izjemoma lahko dela ponoči, če ni na razpolago polnoletnih oseb, vendar sme biti to le izjemoma (ob višji sili).

O dopustu:

- do dopolnjenega 18. leta starosti ima pravico do dodatnih 7 delovnih dni dopusta.

Predpisi določajo, da je delo otrok mlajših od 15 let, prepovedano!

Izjemoma lahko sodeluje (za to mora dobiti plačilo) pri snemanju filmov in pri pripravi in izvajanju umetnostnih, scenskih in drugih del s področja kulture, umetniške, športne in oglaševalne aktivnosti.

Dolžnosti in odgovornosti mladega delavca:

- upoštevati mora varnostne ukrepe delodajalca, uporabljati sredstva in opremo za njegovo varnost pri delu;
- o vsaki, tudi najmanjši pomanjkljivosti, škodljivosti, okvari ali drugem pojavu, ki bi lahko ogrozil njegovo varnost in zdravje, mora obvestiti svoje predpostavljene. Še posebej mora to storiti takoj, če pride do nezgode;
- če nevarne razmere niso odpravljene, mora obvestiti Inšpektorat Republike Slovenije za delo.

1.11 UPOŠTEVANI PREDPISI

Pri izdelavi ocene tveganja in izjave o varnosti so bili upoštevani naslednji predpisi:

Zakon o varnosti in zdravju pri delu (ZVZD-1, Ur. list RS 43/11) ter podzakonski predpisi:

- Pravilnik o osebni varovalni opremi, ki jo delavci uporabljajo pri delu (Ur.l. RS, št. 89/99, 39/05)
- Pravilnik o zahtevah za zagotavljanje varnosti in zdravja delavcev na delovnih mestih (Ur.l. RS, št. 89/99, 39/05)
- Pravilnik o varnostnih znakih (Ur.l. RS, št. 89/99, 39/05)
- Pravilnik o preventivnih zdravstvenih pregledih delavcev (Ur.l. RS, št. 87/02 (29/03-popr.), 124/06)
- Pravilnik o varnosti in zdravju pri uporabi delovne opreme (Ur.l. RS, št. 101/04)
- Pravilnik o varnosti in zdravju pri delu s slikovnim zaslonom (Ur.l. RS, št. 30/00, 73/05)
- Pravilnik o zahtevah za nizkonapetostne električne inštalacije v stavbah (Ur.l. RS, št. 41/09)

Zakon o varstvu pred požarom /ZVPoz/ (Ur.l. RS, št. 3/07-UPB1, 9/11) ter podzakonski predpisi:

- Pravilnik o požarni varnosti v stavbah (Ur.l. RS, št. 31/04, 10/05, 83/05, 14/07)
- Pravilnik o požarnem redu (Ur.l. RS, št. 52/07, 34/11, 101/11)
- Pravilnik o pregledovanju in preizkušanju vgrajenih sistemov aktivne požarne zaščite (Ur.l. RS, št. 45/07)
- Pravilnik o preizkušanju hidrantnih omrežij (Ur.l. RS, št. 22/95)
- Pravilnik o usposabljanju in pooblastilih za izvajanje ukrepov varstva pred požarom (Ur.l. RS, št. 32/11)
- Pravilnik o pogojih za izvajanje požarnega varovanja (Ur.l. RS, št. 64/95)
- Pravilnik o metodologiji za ugotavljanje ocene požarne ogroženosti (Ur.l. RS, št. 70/96 (5/97-popr.), 31/04)
- Pravilnik o minimalnih tehničnih in drugih pogojih za vzdrževanje ročnih in prevoznih gasilnih aparatov (Ur.l. RS, št. 108/04)
- Pravilnik o študiji požarne varnosti (Ur.l. RS, št. 28/05, 66/06, Odl. US: U-I-202/05-11, 132/06)
- Pravilnik o izbiri in namestitvi gasilnih aparatov (Ur.l. RS, št. 67/05)

1.12 REVIZIJA OCENE TVEGANJA

Revizija ocene tveganja z izjavo o varnosti se izvede skladno z zahtevo ZVZD-1 ob vsaki spremembi, ki lahko vpliva na oceno, še posebej pa če:

- se je ugotovilo, da v oceni tveganja upoštevani podatki niso več ustrezni
- so se pokazale možnosti za zmanjšanje tveganja pri delu
- spremembi zakonodaje in novih spoznanj na tem področju

1.13 ZAKLJUČEK

»Delodajalec je odgovoren za varnost in zdravje zaposlenih, ki so pod njegovim nadzorom«.

Skladno s tem geslom, vodstvo sprejeme ukrepe, ki so potrebni za varnost in zdravje zaposlenih.

Dolžnosti odgovorne osebe:

- obveščati delavce o vseh nevarnostih in zaščitnih ukrepih, ki se izvajajo
- dogovarjati se z delavci o postopkih preprečevanja poškodb in vključevati zaposlene v te aktivnosti
- usposabljati (med delovnim časom) delavce, ki bi jim tak poduk lahko koristil, o spremembah, do katerih prihaja na delu

Vsakemu delavcu je potrebno zagotoviti usposabljanje za varno delo, primerno njegovemu delovnemu mestu.

Delavci morajo spoštovati navodila za varno delo in morajo skrbeti za lastno varnost, pa tudi za varnost ostalih zaposlenih in obiskovalcev.

Delavci morajo aktivno sodelovati v vseh aktivnostih, vezanih na varnost in zdravje pri delu.

Delodajalec je dolžan sproti preverjati in dopolnjevati oceno tveganja ter sprotno preverjati učinke sprejetih ukrepov v smislu zniževanja stopnje tveganja.

2. SEZNANITEV DELAVCEV Z OCENO TVEGANJA

Delodajalec: _____

Podpisani/a s podpisom izjavljam, da sem seznanjen/a z oceno tveganja št. _____ za svoje delovno mesto:

Zap. št.	Ime in priimek	Delovno mesto	Datum	Podpis